

Utrinek iz Agrotehnike

Avla blagovnega centra v Agrotehniku TOZD Trgovina se je iz začetnih poizkusov razstavnega prostora razvila v pravi razstavljalni prostor, kjer razstavljajo slikarji, kiparji, delavci – umetniki DO. Ob praznovanju 8. marca so se predstavile ženske z ročnimi izdelki, upokojenci s tapiserijami, gobelini in slikami. Razstava je dobro obiskovana, saj je poleg domačih obiskovalcev vedno tudi veliko zunanjih. Te dni se na novo razstavo pripravljajo mladinci OO ZSMS DO s vojimi fotografijami.

Kulturni poročevalec

Plesna dejavnost

Pričela so se redna strokovna srečanja, namenjena mentorjem in članom plesnih skupin. Plesna pedagoginja Nataša Bergant vodi redno plesno delavnico vsako sredo od 18. do 21. ure v novi plesni dvorani Dijaškega doma Ivan Cankar, Poljanski nasip 26. Pedagoginja je pripravila praktičen program, ki preizkuša pozitivne učinke na telo in duševnost z mišično in energijsko kontrolo ter večanjem prožnosti in stabilnosti hrbtenice. Posebej se ukvarja s sprostitvijo mišičnih napetosti, ki jih prinašajo fizične in psihične obremenitve. Delavnica je nastala na pobudo psihologov, ki tvorijo jedro skupine, vendar je prisotnost plesnih pedagogov zagotovila za odkrivanje sposobnosti estetskega doživljanja in izražanja. Mentorji pa se bodo spet srečali 17. in 18. oktobra. V četrtek, 30. oktobra se bo selektorica za DNEVE PLESA 87 Mira Mijačević sestala s mentorji, ki so vodje izbranih skupin. Na sestanku se bodo pogovorili z organizatorji in tehniki o vsem, kar zadeva izvedbo prireditve.

Literarna dejavnost

Zveza kulturnih organizacij, ki sicer redno, že sedmič po vrsti, prireja srečanje mladih literatov, išče stik z animatorji in kulturnimi organizatorji v večjih delovnih organizacijah, kjer so tudi pisoci mladi ljudje. Izvršni odbor je že v lanskem letu dal pobudo, da bi društva ustanavljala literarne klube (po zgledu Tolmina in Grosupljega).

Likovna dejavnost

Srečanje mladih likovnikov so se v Pionirski knjižnici poleg mentorjev: Arinke Smode Gregorič, Branka Lipnik, Jožice Antolič, Mirana Klavasa, Jože Jamnik, Romane Bassin, Katarine Štrukelj, Rada Zoubeka, Cvete Leban, Martine Venturini in Janeca Lebiča udeležili še predsednik občinske kulturne skupnosti France Zupan in večina mladih razstavljalcev, ki so po kulturnem programu v izvedbi Glasbene šole Ljubljana Vič-Rudnik in potem ko je predsednik ZKO Franc Malovrh razdelil priznanja – srečali akademsko slikarico in ilustratorko Jelko Reichman in jo naprosili za avtogram. Slikarka, ki je navdušena nad razstavo mladih ustvarjalcev, je poudarila, da »tako dobre razstave ne bi bilo, če ne bi imeli tako dobrih likovnih mentorjev« je mladim pripovedovala o svojem življenju in delu.

Lutkovna dejavnost

Viški mentorji so se polnočestvo udeležili seminarja, ki ga je organiziral odbor za lutkovno dejavnost pri Mestni zvezi v upanju, da si bodo lahko ogledali gostovanje japonskega gledališča z nastopom Shakespearovega »Macbetha«. Z ogledom predstave sicer ni bilo nič, zato pa se bodo udeležili PIONIRSKEGA LUTKARSKEGA TABORA v Dolenjskih toplicah. Za nastop bodo pripravljene naslednje lutkovne predstave: Franc Milčinski »Kralj Matjaž« režiserja Janeza Kovačiča, po Ezopu »Lev in miška« v režiji prizadevne mentorice Cvete Velikonja, ki ima velik smisel za otroško gledališče, saj zna izvesti iz otroka na nevsiljiv način sproščeno in prisrčno igro z velikim smislom za enostavno, pa vendar poetično scenografijo; duhovito in dinamično lutkovno igro Lojzeta Kovačiča »Možiček med dimniki« režiserke Bojane Šivic, Rydiardov »Radovedni slonček« Lojzke Krasnik, lutkovne pedagoginje z najstarejšim gledališkim stažem, »Pujskovo kolo« Denisa Poniža Vide Šege iz ŠKUD-a Mladi Mrpani ter H. C. Andersenova »Cesarjeva nova oblačila«, malo likovno umetnino, ki nudi pravo pašo za oči (posebej še v zaodrju, kjer nastopa uglahena vojska nadarjenih Horjulcev iz ŠKUD Neža Pivk). Umetniški vodja predstave pa je Branko Lipnik.

Gledališka dejavnost

Najuspešja predstava te sezone Jožeta Javorška »Življenje in smrt Primoža Trubarja« v režiji Bojana Kaplja, ki je v tej sezoni še vedno na sporedu gostovanske politike društva, naj bi v kratkem gostovala tudi v Cankarjevem domu. Tu si jo bodo ogledali režiserji in člani kulturnih društev, po predstavi pa se bodo pogovorili o letošnjem jubilejnim 25. srečanju: Franci Končan, ki bo režiral v Žažarju Toneta Partljiča »Tolm in kamen« pripravljata tudi za PD Horjul celovečerno gledališko delo. Jasna Založnik bo debutirala v Notranjih Goricah z »Mojim atom, socialističnim kulakom«. Prikljubljena režiserka in dobitnica številnih priznanj za svoje neumorno kulturno vzgojno delo – Tončka Melik pripravljata amnibus »Rdeče tulpike z Barja«.

Srečno v 21. stoletje

Tema letošnjega svetovnega dneva otroka izhaja iz Programa mednarodnega leta miru z opozorilom na tri teme »Sodelovanje – Razvoj – Mir«. Poleg tega je treba posvetiti posebno pozornost varstvu in zboljšanju človekovega okolja, saj postaja ta dejavnost ob vse hujšem onesnaževanju tudi v mednarodnem letu miru čedalje pomembnejše.

Viški pionirji in cicibani so se vključili v to akcijo na različne načine. V oddelčnih skupnostih so razpravljali o osnutku novih »Jugoslovanskih pionirskih iger«, katerih najpomembnejša naloga je »ekologija – varstvo narave«. V razpravo vnašajo tudi svoje misli o pomembnosti odločanja staršev za Samoprispevek za varovanje in izboljšanje okolja v katerem živijo. Pionirji bodo na tem področju razvili vse aktivnosti in konkretno opravili marsikatero nalogo za zdravo okolje. Če pa vse ne bo šlo tako, kot bi moralo iti, bodo to povedali na svojih odredih, občinski in republiški problemki konferenci na temo »Varstvo narave in našega okolja«. Sklepe občinske konference bodo posredovali tudi vsem zborom občinske skupščine na spomladanskem zasedanju.

Široka paleta aktivnosti za otroke se je v Ljubljani začela z mitingom veselja v Mostecu 3. oktobra, kjer so se zbrali otroci in starši, da aktivno preživijo sobotno popoldne. 5000 pionirjev in cicibanov se je v Tednu otroka zvrstilo v kino dvorani Vič, kjer so si ogledali filme Vesoljček, Kala, Pastirci, Sreča na vrvi, ter Zvezdico zaspanko. Učenci 1. razredov pa so imeli prost vstop v Živalski vrt. Pred stavbo skupščine občine so najmlajši risali na asfaltu, v predverju velike sejne dvorane pa je razstava likovnih izdelkov pod naslovom »Roža se vedno obrača k soncu«. Razstava bo odprta do 20. oktobra ter ob tej priliki vabimo vse občane na ogled likovnih izdelkov naših najmlajših.

ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE

Iz velikih dni boja za naše življenje

Majcnova družina je bila partizanska

Majcnova družina izhaja iz Šempasa pri Gorici. Mati je bila otrok delavske družine, leta 1907 se je poročila z orožnikom Ivanom Majcnom, živel sta po raznih krajih Slovenije, saj je prav služba očeta Ivana narekovala pogoste preselitve iz kraja v kraj. Kmalu po končani prvi svetovni vojni pa se je družina naselila v Ljubljani, natančneje na Peruzzijevi cesti 67, kjer so dočakali tudi okupacijo. Mati Marija je rodila tri otroke. Milko, Zoro, Ladota, topel dom pa je pri Majcnovih našel tudi posvojenec Lojze Klančnik.

Vsa družina se je vključila v organizirano delo OF takoj leta 1941. V njihovem stanovanju je bil ustanovni sestanek odbora OF za Rudnik, julija 1941. Navzoči so bili vsi domači, vodil pa ga je Škraba Matija. Avgusta 1941 je Škraba organiziral miniranje proge v bližini Rudnika. V ta namen je Škraba prinesel tempirano bombo, ki je bila skrita v drvarnici pri Majcnovih, kasneje pa preskrita pod mostičem v bližini proge. Imeli so organizirano tudi blagovno poštno javko.

Hčerka Milka je bila takrat na občini Rudnik zaposlena kot tajnica, zato je na zid hiše pritrdila napis »občinske informacije« ter s tem vsaj deloma prikrija pogoste obiske pri Majcnovih. K njim so prihajali ilegalci Stopar Viktor, Majcen Franček in drugi. V zimi 1941/42 se je pri njih skrival in jedel Mazovec Tine, kasneje se je iz previdnosti preselil k Vrbincu na Peruzzijevo cesto.

Tu je postala prava partizanska javka ali bolje rečeno prehodno skladišče, saj se je tu veliko hrane vskladilo in nato odneslo. Veliko hrane so kupili s pomočjo ponarejenih izkaznic, katere je prinašala z občine Milka.

Uspešno zaključena razstava

Razstava »Vodila jih je ideja partije«, ki je bila postavljena ob letošnjem občinskem prazniku na Brezovici je vse do nedavnega gostovala v predverju velike sejne dvorane Skupščine. Razstava, ki je imela veliko obiskovalcev in je dosegla dobre ocene se tokrat umika in daje mesto drugim razstavam. Koordinacijski odbor za zgodovinske je shranil, po potrebi, oziroma na željo osnovnih šol ali delovnih organizacij, pa smo jo pripravljeno še naknadno ponuditi.

KO ZA ZGODOVINOPISJE

OSEMDESETLETNIK

Milan Vrtačnik

Koncem meseca julija je praznoval osemdeseti rojstni dan Milan Vrtačnik.

V tem dolgem življenjskem obdobju je prehodil zanimivo pot, vseskozi pa se je trudil, da se je zavzemal za poštenost in pravice malega in delovnega človeka.

Že kot srednješolec je uvidel, kaj pomeni, če nisi rojen v meščanski sredini, koliko krivic moraš prestati, če si sin delavca – rudarja.

V protest proti režimu v katerem je obiskoval šolo se je prepisal na ljubljansko učiteljsko, katero je bilo takrat vrelišče napredne miselnosti, z eno in edino željo, da bo imel možnost vzgoje novega rodu.

Po končanem šolanju in v času do druge svetovne vojne se je spričo poklica – učitelja, ki ga je opravljal veliko selil, in okupacija ga je zatekla v Beli krajini. Takoj se je skupno s skorajda celotnim učiteljskim zborom vključil v delo OF. Povezal se je s KP v Novem mestu in postal član okrožnega odbora Of za Belo krajino. Meščanska šola je tako postala javka za vse zveze OF in KP omenjenega okrožja.

1942 leta je bil aretiran v Novem mestu in

odpeljan v zapore v Novem mestu, od tu pa naprej v taborišče Monigo v Severni Italiji. V zaporih je bil vse do kapitulacije Italije, dokler se ni septembra 1943 vrnil preko Goriških brd. Trnovskega gozda, Notrnajske in Dolenjske v matično bazo OF. Postal je ravnatelj meščanske šole v Beli krajini, ki je tako postala prva partizanska gimnazija na svobodnem ozemlju. Nadaljnje delo mu je preprečila bolezen in moral je na zdravljenje v razna taborišča v Južno Italijo, od koder se je vrnil maja 1945 z zadnjo prekomorsko brigado.

Vrtačnik je tudi po osvoboditvi ostal zvest pedagoškemu delu. Vodil oziroma bil je član cele vrste prosvetnih komisij na republiškem nivoju, bil je med ustanovitelji Zveze prijateljev mladine, Republiškega koordinacijskega odbora za boj proti alkoholizmu in narkomaniji.

Tudi ko je odšel v zaslužni pokoj je ostal aktiven družbeno-političen delavec.

Za svoje veliko družbeno koristno delo je prejel Žagarjevo nagrado, imenovan je bil za pedagoškega svetnika, dobil zlato značko RKS in ZPM, nadalje srebrno značko OF mesta Ljubljana, Red dela II, Red zasluge za narod III. reda, Red za hrabrost ter Red b. št. tva in enotnosti II. reda.

V svojih spominih je zapisal, »da ni živel za stonj, saj je družbi kar je član je, nekaj vendarle prispeval«.

zavest ljudi v krimski votlini, ki je nekoliko upadla. Njeno delo so preprečili dezertarji.

Zora Majcen – Urška je bila kot ilegalca znana na širokem območju in njeno dejavnost je občutil in spoznal tudi okupator, zato je storil vse da bi jo onemogočil. Z naraščanjem belogardizma, ki se je po roški ofenzivi razbotal na tem območju, je postalo delo terenskih aktivistov izjemno težko in je zahtevalo veliko hrabrosti ter brezkompromisnosti. Zora se z bratom Ladom ni hotela umakniti, njeno sestro Milko pa so med tem časom že internirali v Italijo. Zora se je zadrževala v okolici Sel nad Lavricco, kjer je bil partizanski bunker, namenjen za zdravljenje bolnih in ranjenih partizanov. V ta bunker so decembra 1942 prišli na zdravljenje tri domačini, ki so sicer bili borci Šercerjeve brigade. Zoro so zelo dobro poznali že pred odhodom v partizane. Ta trojica se je tu skrivala povežala z že prej pobežnimi domačini, ki so pristopili k beli gardi in pričeli delovati proti osvobodilni fronti. Da bi dokazali pripadnost beli gardi so na začetku marca 1943 pred bunkerjem na zverinski način ubili Zoro in njenega brata Ladota.

Zora Majcen – Urška je bila skupaj z bratom Ladom žrtev belogradističnih morilcev.

Oče Ivan je umrl po vojni, mati Marija je bila za delo v času NOB odlikovana z Ordenom zasluga za narod III. stopnje, prav tako umrla po vojni, hčerka Milka je nosilka partizanske spomenice 1941.

Vsekakor zaokrožena podoba neke partizanske družine, ki je žrtvovala največ kar je imela za svobodo in kakršnih med nami ni malo.

IVAN JEVC-ČUFI